

Pérel Zsuzsa: Aequilibrium

A *Jog Állam Politika* arculatának megfelelően és a szerkesztőség döntése alapján általában egy-egy számban egyetlen témakörből válogatott illusztrációkat közlünk. E számunk képanyagát Pérel Zsuzsa műveiből válogattuk. A szerkesztőbizottság Almási Tibort, a Xántus János Múzeum művészettörténészét egy rövid, Pérel Zsuzsát méltató írás közlésére kérte fel.

Pérel Zsuzsát a modern magyar textilművészet „nagyasszonya”-ként szokták aposztrofálni, amit az alkotó azzal érdemelt ki, hogy immár több évtizedes munkásságával sikerült megújítania ezt a honi művészetben nagy hagyományokkal rendelkező önkifejezési formát és eszközt. Pérel Zsuzsa egyéni, mással össze nem téveszthető művészete fokozatos és egyenes fejlődési ívet bejárva alakult olyanná, amilyennek ma ismerjük. Egyedi látásmódját, a műfaj megreformálását és elismertetését célzó úttörő törekvéseit már a 80-as évek elejétől számos szakmai elismerés és díj honorálta. 1980-ban elnyerte a Fal- és Tértextil Biennálé fődíját, 1990-ben különdíját, 1981-ben Munkácsy-díjban, 1998-ban Magyar Művészetért díjban részesült. 2008-ban a Magyar Köztársaság Kiváló Művésze díjat érdemelte ki. 1994-től a Széchenyi Irodalmi és Művészeti Akadémia tagja. Pérel Zsuzsa művészetére a kezdeti alkotói időszakban nagy hatást gyakorolt a múlt század első évtizedeinek világa, hangulata, amelyet a megsárgult, kopott fotók képzőművészeti nyelvre való átírásával idézett meg. Később a szöttesekre különféle korjellemző, a műveknek lényegi mondanivalót kölcsönző és ugyanakkor hangulati elemként is funkciót nyerő tárgyak kerültek. Így és ezáltal a klasszikus értelemben vett szöttesek, gobelinek a textilművészetben új utakat kijelölő, felvillantó műtárgyakká, objektékké nemesedtek, rangosodtak. A rendszerváltás évei, mint annyi más művész esetében, Pérel Zsuzsa alkotói munkájában is döntő fordulatot hoztak. A konkrét valóság elemei, élményei háttérbe szorultak és helyükbe a műveken egy másfajta világszemléletet tükröző, homloktérbe állító szándék, akarat lépett. Ennek lényeges vonása az elszakadás a hétköznapiságtól, a magasztos, a szellemi szférában megélhető érzésvilág kivetítése a textil formanyelvére. Ezt a korszakot az ikonok inspirálta különféle Madonna-ábrázolások, az elvontabb témájú és mondanivalójú, érzelmi töltésű és ünnepélyes hangulatú művek sorozata jelzi. E sorozat egyik első és mindmáig egyik legszebb darabja a 2000–2001 között készült *Aequilibrium* című nagyméretű (220x160 cm) gobelin, amely jól illusztrálja és bizonyítja alkotója kivételes művészeti elhivatottságát. A címben sugallt és megfogalmazott „Egyensúly” követelményeinek megfelelően, a kompozíció formai kerete, felépí-

tése a vízszintes és függőleges térszerkesztés harmóniája szellemében fogant. A szemvezető és mozgalmas, dinamikus kék ég és a mű alsó traktusában helyet kapott hegyes táj határozott és egyértelmű horizontalitását az ég és föld közötti térséget érzékeltető függőleges, barnás árnyalatú gyapjúsálak függőlegessége egyenlíti, egyensúlyozza ki. Ebben a jól átgondolt és látványában is harmonikus táj-keretben jelenik meg a mű eszmei, tartalmi mondanivalóját hordozó, képviselő hatalmas szárnyú angyal, aki a föld és ég között lebegve, összekötő kapcsolóként jelenik meg a materiális, az anyagi és a transzcendens, a szellemi lét és világ között. Az angyal kapcsolatteremtő szerepére, jellegére nem csupán az ég és föld között elfoglalt centrális helye, hanem a kezeiből kiinduló, az ég, illetve föld felé irányuló színes, kék és piros egyenes sugár-vonal is utal. A színek szimbolikájában a kék az intellektus, a szellemi, az ember feletti, mennyei hatalom, míg a piros az élet és múlandóság, tehát a földi lét jelképe és kifejezője. Ilyen megközelítésben és perspektívából tekintve Péreli Zsuzsa *Aequilibrium* című műve több-
rétegű, többfajta megközelítésnek és értelmezésnek teret engedő alkotás. Talán nem járunk messze az igazságtól, ha azt mondjuk, hogy alkotója szándéka e nagyhatású és látványos kompozícióval az volt, hogy túlságosan is elanyagiasodott világunkban felhívja a figyelmet arra, az emberi élet kiteljesítéséhez és az annyira áhított önmegvalósításához – az egyensúly és mérték megtartásával – a földi javak és hívságok mellett szükség van a szellemi lét nyújtotta lehetőségek maradéktalan megélésére is.